

ԻՆԿԻԼԹԵՐԱՏԱ

ՏՐԳԳԱԹԱ ՇԱԽԱՆ ՊԻՐ ՆՈՒԹԳ

Պըշագճը Էսնաֆը Ինկիլթեր-
րատա էն պէօյիւք Էսնաֆ օլտու-
զու մալիւմ տիւր . (Էսնի չափը ,
պըշագ , գըլըճ , մագաս , գալէմ
վէ սայրի պիլճիւմէ քէսիճի մա-
րանկօզ վէ տիւրիկէր պէշաթէրի
տէսթէրէ ֆապրիգալէրինին սա-
հիպլէրի)

Կէչէնտէ պու Էսնաֆըն Շէֆիւտ
պէշաթէրիտէ վէրտիլի պիւր պէօ-
յիւք զիւրիւմէ վիւքէլտուէն վէ
սայրի միւթաճալլանտան խալլը
քէսան տալէթ օլտուճուլ օլտու-
զուտան մէշալիլի ասհապը բօ-
լիթիլէտէն վէ բարլալէնթ մէճ-
լիսի ազաթնտան , 73 Էսնաթտա
օլտու միւթըր Բէպուգ աղգալթաթա
չալլան պիւր նութգ իրաւա իթմիլ
օլտուզուտան , պու նութգուէն
պիւր միւթալիլ օլտու պիւր գըս-
մը պէր վէճճը արթ թէրճէմէ օ-
լտուտա :

« Էօյլէ իթիմալ իթմիլիմ քի ,
չիմոթ սէօյլէնէճէ չիմ չու քէլամ-
լէր , պէճճէմէճալ Ինկիլիզ մէն-
ֆաթըրնը միւթ յետ տիւր :

« Շու աղալթ մէմէ քէլիմիլ ա-
ղիմ պիւր իւլէճան իննտէ տիւր :
Շուտու տէրիւթըր էթմէլիլի քի
վիւքէլլը ճաղըրէմիլ վիւքէ-
լայը սապըգէ թագալիլէ չալլան
պիւր բօլիթիլ միւրաթ պըրադը
տըր , վէ պու միւրա Էօթէտէն
պէրու Ինկիլիզ միւթ ինն իթթի-
լալ իթիլի պիւր բօլիթիլ աղը ,
Էսնի Օսմանլը իւթիւսհապ էթ-
մէք , վէ Օսմանլը տէվլէթիլին իս-
թիլլալիլէթին մուհաֆաղա իթ-
մէք » (Տիլլէյն) պուտու իլէ պէ-
րապէր չուտուտա տէրիւթըր իթ-
մէլիլի քի , պու բօլիթիլ մէմ-
լէքէթիլիլտէ Էօթէտէն պէրու
գարալլալթը պիւր իթիլիլտա , գա-
րալլալթը պիւր հիսս տիւր քի , հա-
սըր աղալթ ինկիլթէրանքն վէ Էփ-
լիյայը ումուրուտու պիւր հիսսի
տալիլիսի տիւր :

Լաքին կէչէն սէնէ վուգու պու-
լան վաշիլլէթիլի իւղէրինէ բէք
ֆէնա պիւր զաղապ , տահա ֆէ-
նա պիւր նէֆրէթ վէ իւթիլլալ ճիւ-
մէթիլիլ իւթիլի իթիլի . պու
վաշիլլալթը ճիւմէթիլ տէրաղապ
Օսմանլը հիւքիւմէթիլին իւղէրինէ
աղլ օլտուտու վէ պուտուտա նէ-
թիլլէթիլ չու օլտու քի , Օսմանլը-
նըն պաղաթ ինն ինկիլթէրա-
նըն Էսկի հիսսի իւղլիլալ ճանէթի
մահվ օլտու , հէմէն Օսմանլը հիւ-
քիւմէթիլի վէ Օսմանլըրը թա-
ղըմը իլէ Էփրճալտան տըշաթը
աթմաղ հիսսի խաթիմանէսի զու-
հուր իթիլի :

Շիմոթ Միւսիլլէր , ուղուէն Էօմ-
րիւմիւս միւքէրէր թէճիւրպէ-
լէրինէ իթիլիլտալէն սիլլէ պէտան
իտէրիմ քի , միլլէթիլ հիւտէթ-
լի պիւր վիւքէլա իլէ իտարէ օլմա-
մալը տըր , հիւտէթ ֆէնա աղ-
գատալ տըր , բէք գօրգաճաղ

պիւր միւտէպալի տիւր . պու վաշ-
չիլլէթիլի սէպէպ աւտ իտէրէք ,
հիտտէթիլ պիլլի Օսմանլըրա ա-
լէյիլին թէչիլիլ իտէրինէրին վէ
Օսմանլըրն հէմէն պիւր հաշարաթ
կիպի Էրոթաւտան տըշաթը աթա-
լըմ տէյիլլէրին նաթիլաթըրընը
տիլլէր վէ աղգալլալթնտան կի-
տէրսէք , պու բէք պէօյիւք վէ
մուխաթաղալ խաթալը իւղէ-
րինէ սօղրա չօք բիւլման օլաճա-
ղըք » (Տիլլէյն)

Պու Էսնաթտէ նաղալը ալէմտէ
ասլա թէվլէճճիւհէ չալլան օլմա-
Էսն վէ իննտիլլէթտէ պիւր պէճրէ
օլտու պիւր պէօյիւք տէվլէթ մէյ-
տանա աթըլըր տըր . պէն պիւր
աղ սէրպէթ սէօյլէրիմ . օրթայա
գօնուլան սէպէպլէր հէպ սաթիլթէ
տիւր հէպ իւր յանէթ տիւր , հիլ
պիւր վէչիլ իլէ իթիլիլտա չալլան
չէյլէր տէյիլ տիւր , իննտա օ-
լան իննտիլլէթ , թէվլէճճիւհէ սիլա-
նէթ լաֆիլլալթ ֆիլիլտէ իւր յանէթ
չիլլաղ , վէ իսաֆէ տիւր : Իլլէթ
Շարգ իւրիլթիլլանէրինին սըտանէ-
թի վէսիլլէթիլ օրթայա աթըլան
օ պէօյիւք տէվլէթ հաղգընտա
պէնիմ հիսսիմ պու տուր . լաքին
պու աղլանէթ նէ նէթիլլէ հասըլ
իթիլ . պէօյլէ պիւր սաթիլթէ քիւր
լըղա համիլլիլլէ գաղըրըլլան
պիւրալթ իւրիլթիլլալթ հէպ վա-
թանլալթնտան իտար օլտուտու-
լալ , իքի թէրաֆտան տա պիւր
չօք թէլլէթաթա վէ մուքաթիլլէ-
նէ ուղալթըր , պու տէրէճէտէ
գընաթ պիւր ճէնիլ Էրիլլէրճէ սէ-
նէլլէրտէն ուղըր կէօրիլլալ չէյ
տէյիլ տիւր վէ պիւր թէրաֆտան
Բուսիա , տիլլէթիլլալթնտան թիւր-
քիա իքիսիտէ իննտիլլէթ մու-
վաճէ հէսիսիտէ միւթթէ հիւթօլտու-
լալ :

Լաքին թիւրքիա տէր իսէմ ,
պէն թիւրքիանըն բէք ճիւղի պիւր
գըմընը աղնալթ , Էօղաա աղըլ
թիւրքէր զալլէթ քիսիլլ , միւհ-
թէրէմ , տօղրու վէ տիւրիլլալ ա-
տալալ տըր , պիւթիլլէն սէտահ-
լալ պէօյլէ չաճաթէթ իտէրլէր :
Շարգտա հէր նէրէտէ պիւր միլլ-
լը միւթթէթիլլէ ճէմիլլէթի թէրա-
քիւմ իթիլ Օսմանլընըն քիւրա-
լըր օ սաթիլ կէօլլէ վուրուր ,
լաքին պու լաղըրըրալ Օսման-
լը ահալիլ ինն սէօյլէրիմ , իս-
լամ ահալիլին պէնիմ բէք պէօ-
յիւք բէք աղըր աղալթ տէ-
րուսիմ վալ , լաքին Էսնաթը ա-
հալիլլէ :

Բուլալը հաղգընտա տալիլ ալ-
նի պէօյլէ տէրիմ , Բուս ահալիլի
էօյլէ հէր չէյի տուլար Էս տիւ-
չիլլէր պիւր ահալիլ տէյիլ իստէ
քէմալը գուլլէթը գալպիլ իլէ տէ-
րիմ քի , Էսիլ ըրղ ատալալ տըր
լաքին իւղլէրլէրինէ հիւքիմ իտէն
հիւքիւմէթտէն գալպ , սաթիլլէ-
քիւր վէ Էսնիլլէթիլ պիւր հիւ-
քիւմէթ օլտալ :

Շարգտա օլտու մուհաթէպէնին
տահա տիւրնա ալէմ ֆէճիլինէ

վալամալթ . պանա Էօյլէ կէլլը
քի պու ճէնիլին իճաթը վէ տէ-
վամը Բուսիա իմէրաթիլ ֆաթիլ-
Էսնաթըն պաղաթ ինն տիւր . վէ
էօյլէ զանն իտէրիմ քի , պու ճէնիլ
Բուսիանըն մուղաֆիլլէթիլ իլէ
նէթիլլէ բէղիլ օլտալ իսէ , Բօ-
մանօֆիլար (չիմոթիլ իմէրաթիլ
խանէտան) գօրգալլալթը քի ,
սիլլիլլէթիլ ինն հիւքիւմէթիլլէ-
րինին սօն կիւլլէրի սալլաճաղ-
ալը . պէն Էօյլէ իթիլլալ տիւր
քի , պու ճէնիլին ալթընտա
պուտան պաղապ պիւր չէյ Էօղ-
տուր , պուտա նէ իւրիլթիլլան սը-
Էսնիլլէթիլ տիւր նէ տէ իննտիլլէթ ,
իլլա իմէրաթիլլալ ճէպալալ-
լըր տըր . թիւրքիսթան ահալի-
սիլլիլլալ տիւր չիւլլէն Էօղ տուր ,
աղըլ տիւր իննտիլլէն Բուսիա հիւ-
քիւմալալթ խանէտան տըր . մու-
հաթէպէնէ գընալիլլէն Չար տըր
տէյիլ իննտիլլէթ :

Էյ չիմոթիլ միւսիլլէր , նէ Էս-
րաճաղ Ինկիլթէրա , չիմոթիլլէ-
տէք Ինկիլթէրա նէ Էսրաթը
վիւքէլալթ նէ Էսրաթը : Սուլհաճան
նէ գատար գալպիլ իսէ ուղաղ-
տալը , Ինկիլիլլ մէնֆաթըր տէ-
նիլլը իսէ ահալլէն տէ նէ գատար
գալպիլ իսէ Էրիլլ ուղաղտալը :

Շիմոթ պիւր գալ լաղըրտը տա
Ինկիլիլլ մէնֆաթըր իւղէրինէ
սէօյլէմէյն մէճպուրուլ չիւլլէր
պու Ինկիլիլլ մէնֆաթըր քէլամ-
լալթը պիւր թագըմ իսթիլլալալ
ալլանլալթա պուլուլուլլալ :

Շու նութգուէն աթըրընտա մու-
մալիլլէյն միւսիլլ Բէպուգ , ին-
կիլիլլ մէնֆաթըր տէմէք տիւրն-
Էս ալէմին մէնֆաթըր օլտուզու-
նու պաղը տէլալիլ իլէ տէրմէ-
յան իսթալ , « միւսալէհէ իսթէ-
յին Ինկիլիլլէր , միւսալէհէ իս-
թէյին լաքին ճէնիլլէտէն սաղըն-
մալըն » տէյէրէք քէլամընա իս-
թամ վէրիլ :

Բուլլէրիտէ մուհաթէպէն Էփէ-
թիլլալին բէրիլլան օլտու վէ Պուլ-
կալլալըն վէ Գաղաղալըն գօր-
գուտուտան քէյ վէ գատալալ-
լալթնա ալթէթ իտէմէյէն պիւր-
լէրճէ Բալամ ֆաթիլլալթընըն
Օսմանլը օլտուլալթ էթրաֆընտան
ալըլլալթալթալթընը , վէ պուլալ-
լըն Էրիլլէք տալանալալալալալ
տէրէճէլլէրտէ պուլուլուլալթը
հալը Էսէֆ իլլիլլալի վէ խուսու-
սի իլէ գըլ մէվիլլիլլին թագալ-
րիւպիլ իլէ ֆէվգէլալտէ բէրիլլա-
նիլլէթէ կիւրիլլալ օլտալալթըն-
նը Ինկիլիլլ մուխաթիլլէրի զաղէ-
թալթալթէ թիլլալլէթ իսթալ , Էօնա-
լալալ թէլլէրիլ օլտուտան իննտէ-
յի մուհաթիլլին գօմիլլիլլալթընը
ֆէվգէլալտէ պիւր զալլէթ վէ սը-
յանէթէ տալլէթ իթմէքտէ տիւր-
լէր :

Ինկիլթէրալալ թէլլէրիլ օլտու-
տան իսնէ գօմիլլիլլալթընըն Էն
մուհիմիլ Սթրաֆիլլալ չաղը
գօմիլլէթիլ տիւր քի , չիմոթիլլէտէք

պիւրլէրճէ լիւրա նաղա , վէ Էսնա ,
Էսթաղ , մուսիլլէ , ալթալալ ,
ճէրրահ վէ սալլիլլէ պու թարաֆա
կէօնտէրմիլ տիւր : Պուլալթըն պիւր
մըգալթընըն լալթըք վէճճ իլլէ
միւհիլլալին թէվլէթի ինն ,
պուտան աղալթ տէվլէթու Ահ-
մէտ Վէֆիլլալ լալա հաղըթիլլէրի-
րինին մուալլէնէթի իլլիլլալ օ-
լտուալ , միւլալիլլէյն հաղըթիլ-
լէրի թարաֆընտան տալիլ պու
իլլիլլալ հիւսիլլալ գալպիլ պուլ-
րուլալալալալալ , Ինկիլիլլ սէֆի-
րի միւսիլ Լալալալ մարիլլէթի ի-
լլէ քէնտիլլին նաղալալ թիւրն վէ
Էսնալ միւթէնէվլլէ թէվիլլալ գը-
լընմըլալ :

Սիւլալիլլէյն հաղըթիլլէրի
ֆէվգէլալտէ զալլէթ վէ համի-
լլէթիլ պու իւղլլէթիլ ֆալթիլլէն վէ
մէճճանէն Էսնա իսթալ , պիւր աղ-
ճէյն վալանալալ մաղալալ սէ-
նէտալթ իլլէ տէֆիլլէրին թագ-
ալիլ իլլէմիլլէ Էքէն , պաղը պէտ-
խալան կիւլալ պու աղալ վէ Է-
Էս լալթը օլտուլալ թէվլէթ օ-
լտուալ , վէ պաղալ իլլէրէ
գուլլալթը , վէ նէ օլտուլալ
նալալալալ տիւր տէյիլ Ինկիլթէր-
ալ գօմիլլէթիլլէ չիքիլլէթիլլէր
Էսթըլլալ տըր :

Մէղըլլ Էօնտա գօմիլլէթիլ-
նին վէրիլ օլտու Սթալալ գօմի-
լլէթիլ թէյիլ թիւր իսթալ Գօլլա
ճէնալլէրի պու նանքէթիլլէյն
ալթը հիտտէթիլլէթ Ինկիլթէր-
ալ գօմիլլէթիլլէն պիւր ուղուլ լա-
լըրթ Էօնտէրիլ , պու մաղալ-
լէ նապէճա աղիլլալթ տէլալիլ
գալիլլէ իլլէ քիւլլիլլէն ճէրճ իթ-
միլ տիւր . վէ պու լալթըր ինկի-
լիլլին հէմէն հէր զաղէթալթնա
տէրճ օլտուալալալալ , մուսիլ-
լէյն Սթալթըր Կիպալթ չու տիլ-
գալթալ չալլան քէլալիլլէ իլլէ բա-
լըրթօլտու իսթիլլալ վէրիլ :

« Պիւր Օսմանլը խաթիլլալալալալ
իլլիլլալալալալալալ նէտէն իսթա-
լէթ օլտուլալալալ Ահմէտ Վէֆիլլալ
լալալ հաղըթիլլէրինտէն զիւտալ
քէլլ իտէպիլլէնէք պաղալ պիւր
զալթ օլտալալ պու թարաֆիլլալալ ,
վէ Սթրաֆիլլալ չաղը գօմիլլէթ-
սի միւլալիլլէյն իւրալ իլլիլլալ
թէտալալիլ միւսթալալալալ մու-
վաֆաղալ իթմէքտէն ալալ պիւր
չէյ Էսրալալալ իսթիլ :

« Կէրէք նաղա , կէրէք Էսնա վէ
կէրէք մուսիլլալ թէվլէթիլ ի-
չիլլալ միւլալալլէյն իսթալ Էսն
նիլլէթէ » չալալալ պիւր զալթ քի-
լալ իլլէ գօմիլլէթիլլէ պալթիլալ
օլտալալ իսթիլ . պու մալալալ իւղէ-
րինէ խաթիլլէն ըստալ իտէրիմ .
չիւլլէր հէր նէ տէրէճէ ճալա
իթիլլէթիլ , պէօյլէ իլլիլլալալթը
մալալիլլէյն քէմալիլ իլլէ ալալ ,
վէ հէր ճիլլէթիլ տաղիլ վէ քիւ-
միլ վէ միւսթիլլալ պաղալ պիւր
զալթ հիւսթիլլէն միւլալալալ
իլլիլլալալ գալպիլ օլտալալալալ
իսթիլ :

« Սըր Գօլլիլլալալ Տիլլալ կիպիլ
պիւր զալթ ալիլ թէվալթ միւլալալալ

